

MANRESA
DESAPAREGUDA

MANRESA DESAPAREGUDA

Col·lecció Catalunya Desapareguda

Primera edició: Abril del 2014

Primera reimpressió: Novembre 2016

© Gal·la Garcia i Casarramona, dels textos

© Iolanda Andrés, del retrat de l'autora

© Diversos autors, de les fotografies

© Editorial Efadós, d'aquesta edició

Carrer d'Edison, 3 · Nau A
Polígon industrial les Torreneres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

© Editorial Efadós, de la col·lecció
Catalunya Desapareguda

Idea original, disseny i fotocomposició: Editorial Efadós

Assessorament lingüístic: Jordi Comasòlives Tantià

Fotografia de portada: **GUIXÀ / Fons CONCEPCIÓ LLORENS**

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics) - www.cedro.org.

ISBN 978-84-15232-67-4

DL B 6462-2014

Imprès a Catalunya

MANRESA DESAPAREGUDA

Gal·la Garcia i Casarramona

 efadós®

Els RECORDS INESBORRABLES

Textos de Gal·la Garcia i Casarramona, historiadora

A

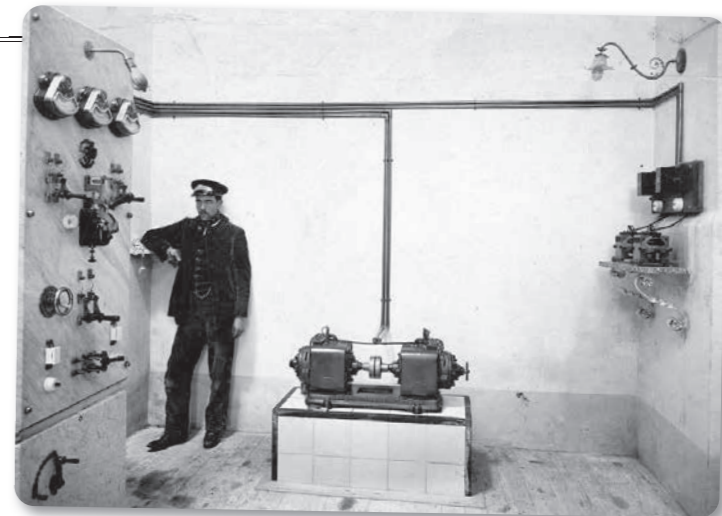
quest llibre que teniu a les mans és un repte de síntesi i de selecció d'imatges amb caràcter de la capital del Bages, que abraça des de finals del segle XIX i fins a l'any 1965. Imatges que conformen un petit àlbum familiar, el de tots els manresans i manresanes, que ens ajudarà a reviure, recordar, rememorar i/o descobrir la ciutat dels nostres pares, dels nostres avis, dels nostres besavis.

Al setembre del 2001 va sortir a la llum el llibre *L'Abans: Recull gràfic de Manresa (1876-1965)*, que avui està exhaurit. D'aquesta obra se n'han extret les millors 160 fotografies, que trobareu en aquesta recopilació. Una petita joia que ens acosta al passat històric de Manresa, recollit gràcies a la col·laboració de molts particulars i entitats de la ciutat. Repassant les pàgines de *L'Abans* se'ns fa encara més present la Manresa avui desapareguda, ja que tot i que només han passat tretze anys des de la seva

publicació, la ciutat ha canviat considerablement, i les fotografies potser són avui més necessàries que mai per reconstruir la història local.

L'any 2001 Manresa encara tenia fàbriques com la Pirelli en ple funcionament, entitats bancàries pròpies com Caixa Manresa, el Club Natació Manresa en actiu, el complex de la Fàbrica Nova íntegre i dempeus... Avui, però, la realitat és una altra, i és positiu i enriquidor que entre tots fem una parada en el camí i recordem d'on venim. Potser així fins i tot veurem més clar cap a on anem.

Manresa és una ciutat amb més de mil anys d'història, que posseeix el títol honorífic de Molt noble, molt lleial i benèfica. Una ciutat orgullosa de la seva basílica col·legiata de la Seu –que tants anys va tardar a aixecar-se–, una ciutat acollidora que conserva l'empremta de sant Ignasi de Loiola, una comunitat lluitadora com ho demostra la magnífica obra de la Sèquia, una ciutat amb molts matisos i contrastos. Una ciutat que, a través d'aquestes imatges en blanc i negre, desprèn llum, color i vitalitat. Aquest és també un llibre de memòria viva, on reconeixem una Manresa que ha desaparegut en el temps, una Manresa de carrers empedrats,

AUTOR DESCONEGUT / ARXIU CENTRE EXCURSIONISTA DEL BAGES

CENTRAL TELEFÒNICA

Encarregat del quadre de distribució i motors de la central telefònica el 1910. Es van fer demostracions públiques i anuncis a la premsa per ensenyar l'ús del servei automàtic quan aquest va deixar de ser manual.

de desnivells impossibles, de fàbriques, fabriquetes i convents, de turons i de ponts, de places i mercats... Potser, fins i tot, amb una mica d'imaginació, podrem arribar a sentir el xerric eixordador dels telers de la Fàbrica Nova, la ferum de goma de la fàbrica Pirelli, el silenci dels convents d'antany, el sotrac dels carros de cavalls, el batibull de les parades del dissabte... Tot un món reunit en 184 pàgines que protagonitzen tantes i tantes persones anònimes que han fet possible la ciutat dels nostres dies.

Les imatges tenen la capacitat d'evocar records llunyans i en aquest llibret les trobareu, totes juntes, acompanyades d'un breu text que vol resumir amb poques paraules la vessant històrica i quotidiana de les fotografies seleccionades. Carrers, entitats i associacions, escoles, esports, oficis... tot té un espai en aquest modest recull que, si bé no té intenció de ser un compendi exhaustiu de tots i cada un d'aquests temes, sí que vol ser una mostra significativa del nostre passat col·lectiu.

Retalls d'una història local i de la seva transformació. Imatges antigues d'una ciutat immersa en una època de creixement i industrialització, de transformació de l'entramat urbà, d'efervescència social i cultural. Les muralles d'època medieval feia anys que havien estat definitivament

enderrocades, l'afluència de nova mà d'obra era constant, l'aparició de nous barris i l'eixamplament d'altres, la progressiva desaparició dels camps per donar pas a la indústria... L'arribada del ferrocarril (1859), del gas, del telèfon, de l'electricitat (el 1894 es van estrenar els primers fanals elèctrics a la plaça Major)... Uns anys també de lluita social i política, de reivindicacions obreres, la Setmana Tràgica (1909), temps de República i de Guerra Civil, temps de franquisme, de fervor religiós, temps de vagues (la primera vaga general important sota el règim franquista va tenir lloc a la Fàbrica Nova de Manresa el 1946), la generalització del cotxe, la desaparició dels carros i cavalls del centre de la ciutat... Temps també de festes i d'esport, del naixement de grans entitats –moltes de les quals pioneres–, de fontades, de serenos, del príncep Assuhan, de curses de braus, d'escoles i mestres, del rodatge de Plácido, de la gran nevada del 1962... En definitiva, un llibre que neix amb la voluntat de divulgar un bocí de la nostra història, particular i col·lectiva, i ajudar-nos a establir llaços comuns. Una comunitat que recorda els orígens i que celebra el passat, el present i el futur.

SARDANES I MOTOS

Al costat, concurs de sardanes davant l'església de Sant Josep el 1954. A baix, Mestres i Serra, sobre les motos, acompanyats per Roig, Oms i Parera, abans d'una cursa el 1954. Uns quants aficionats van crear el Moto Club Manresa el 1946, que es reunia al local de la Cerveseria.

MANRESA DES DE CAN MASSANA

Panoràmica de Manresa presa des de la carretera de Can Massana que mostra com era la ciutat entre els anys 1896 i 1904, en un moment de fort creixement econòmic i d'expansió del nucli urbà. Les noves fàbriques, els nous carrers i les barriades comencen a guanyar terreny al regadiu.

AUTOR DESCONEGUT / Col·lecció PERE PUIG VILA

EL COS DE BOMBERS

Integrants del Cos de Bombers l'any 1910. Manresa va ser la segona ciutat de Catalunya, després de Barcelona, que va crear un cos de bombers municipal (1853). La primera seu social estava ubicada als baixos de la casa consistorial, fins que el 1932 es van traslladar a la plaça dels Infants.

AUTOR: DESCONEGUT / ARXIU CENTRE EXCURSIONISTA DEL BAGES

AUTOR DESCONEGUT / Fons PARRÒQUIA SAGRADA FAMILIA

AUTOR DESCONEGUT / Fons PARRÒQUIA DE SANT JOSEP

CARAMELLAIRES DE LA SAGRADA FAMILIA

Grup de caramellaires del barri de la Sagrada Família el 1963. Era tradició que infants i adults de les parròquies i de diverses associacions de la ciutat recorreguessin carrers i masies dels voltants de Manresa cantant, ballant i recollint ous o monedes que la gent els oferia per Pasqua.

CARAMELLAIRES DEL POBLE NOU

Caramellaires del Poble Nou reunits el Diumenge de Pasqua de Resurrecció del 1946 amb la seva vestimenta tradicional: camisa blanca, pantalons foscos, faixa i barretina vermella. Sovint el cant anava acompanyat de ballets i balls de bastons o de picarols, que feien els mateixos caramellaires.

L'ANTIGA PLAÇA DE VALDAURÀ

L'antiga plaça de Valldaura, a tocar de la muralla de Sant Domènec, a principis del segle xx. L'església que la presideix estava dedicada a la Mare de Déu de la Consolació, i es va reconstruir després que s'urbanitzés la plaça l'any 1897, quan es van aterrar les muralles d'aquell sector amb el portal d'Urgell.

